

Antwoord op Statenvragen PS2023-978

De leden van
Provinciale Staten

Beantwoording schriftelijke Statenvragen Statenlid Eric van Kaathoven van SP over varend ontgassen en installaties om dat tegen te voorkomen

Ingevolge het bepaalde in artikel 39 van het Reglement van Orde Provinciale Staten van Gelderland doen wij u hieronder het antwoord van ons college op de vragen van Eric van Kaathoven toekomen.

Inleiding van de vragensteller:

Ontluchten van binnenvaart tankers in binnenwateren vindt nog steeds op grote schaal plaats. En schippers maken zich nog steeds zorgen of op 1 juli 2024 als het verbod op varend ontgassen ingaat er wel voldoende ontgassingsinstallaties zijn. Zie onder andere het bericht in de Gelderlander van afgelopen maandag: <https://www.gelderlander.nl/arnhem/hans-doet-wat-weinig-schippers-durven-en-komt-in-verzet-ik-vertik-het-om-giftige-stoffen-de-lucht-in-te-blazen~a65a6923/>

Tankers vervoeren jaarlijks 199 miljoen vloeistoffen over de rivieren. Hiervan is een groot gedeelte giftig (bijvoorbeeld Nafta, Benzeen). Bij het vervoer ontsnapt normaal gesproken zo'n 1% hiervan, maar daarnaast kunnen tankers onbestraft hun tankers ontgassen (restanten laten vervliegen door de luiken te openen) in diverse 'groene' gebieden langs onze rivieren en kanalen. In deze zogenaamde 'groene zones' wonen echter mensen, en ook de natuur komt in contact met deze gassen die neerslaan. Ook het personeel op schepen wordt daarnaast onvoldoende beschermd.

Vanwege de schade aan natuur en volksgezondheid is het varend ontgassen verboden in buurlanden Duitsland en België. In deze landen wordt gehandhaafd en zijn er installaties waar tankers tegen betaling veilig worden schoongemaakt. In Nederland is er maar een gecertificeerde installatie (ATM in Moerdijk).

De Nederlandse overheid heeft een grondwettelijke taak om haar eigen bewoners en het milieu te beschermen. Lozen van giftige stoffen rechtstreeks in het water is dan ook verboden, maar lozen in de lucht wordt vooralsnog gedoogd. Schippers die wel hun schepen willen laten schoonmaken hebben het moeilijk omdat ze ver moeten varen en omdat hun verladers niet willen meebetalen aan de schoonmaakkosten.

Datum

31 oktober 2023

Zaaknummer

2023-012199

Blad

2 van 3

Schippers die weigeren zelf te betalen krijgen geen vracht, en dus hebben ze geen inkomen meer. Per 1 juli 2024 wordt een gedeelte van de gifgas ontluchting verboden. **Dit** gaat in fases, waardoor Zeer Zorgwekkende Stoffen nog steeds mogen worden ontgast. Het aanstaande EU verbod is al jaren bekend, net als de schade aan het milieu. Voor zover ons bekend zijn er in Gelderland geen gecertificeerde installaties aanwezig nog concrete bouwplannen. En het traject van vergunningen en de bouw van een ontgassingsinstallatie duurt naar schatting minstens 9 maanden, dus had al 1 oktober gestart moeten zijn.

Dat brengt de SP-fractie tot de volgende schriftelijke vragen:

Vraag 1:

Bent u bekend met de recente artikelen in De Gelderlander van maandag 25 september 2023 zoals: Hans doet wat weinig schippers durven en komt in verzet: 'Ik vertik het om giftige stoffen de lucht in te blazen'? <https://www.gelderlander.nl/arnhem/hans-doet-wat-weinig-schippers-durven-en-komt-in-verzet-ik-vertik-het-om-giftige-stoffen-de-lucht-in-te-blazen~a65a6923/>

Antwoord:

Ja, daar zijn wij mee bekend.

Vraag 2:

Kunt u voor zover u daar zicht op heeft of kunt hebben, aangeven hoe de huidige praktijk op de Gelderse rivieren en kanalen is betreffende het varend ontgassen? Hoe vaak vindt dit plaats en welk percentage van de schippers doet dit nog? En in welke mate er sprake van 'ontgassingstoerisme' waarbij schippers bewust in Nederland varend ontgassen in plaats van in buurlanden waar dit verboden is?

Antwoord:

Langs de Waal staan eNoses die mogelijke ontgassing kunnen detecteren. Wij zien dat het aantal mogelijke ontgassing vanaf 2020 ieder jaar afneemt. Ten opzichte van 2020 is het aantal mogelijke ontgassing op jaarbasis gehalveerd van 212 in 2020 naar 102 in 2022. In de eerste helft van 2023 zijn er 18 meldingen binnengekomen van varend ontgassen. Op basis deze informatie is niet te herleiden of er sprake is van ontgassingstoerisme. Het aantal ontgassing in de grensregio ligt lager dan verderop landinwaarts.

Vraag 3:

Wat kunt u doen om schippers die niet varend willen ontgassen te ondersteunen?

Antwoord:

In 2017 heeft provincie Gelderland, een provinciaal ontgassingsverbod opgenomen in de [omgevingsverordening](#). Wij werken mee aan de uitvoering van de landelijke roadmap varend ontgassen, onder regie van het Rijk. Het ministerie van IenW stelt samen met stakeholders een roadmap op, waarin alle zaken staan die geregeld moeten worden in aanloop naar het landelijk verbod. Onder andere Koninklijke Binnenvaart Nederland (KBN), de brancheorganisatie voor de dampwerkende industrie (EVRA) en het IPO zijn hierbij betrokken.

Datum

31 oktober 2023

Zaaknummer

2023-012199

Blad

3 van 3

De provincie is verantwoordelijk voor (een deel van de) vergunningverlening (of verlening van een ontheffing) voor ontgassingsinstallaties.

De dampverwerkende industrie is verantwoordelijk voor het realiseren van de benodigde ontgassingsinstallaties, omdat die zicht heeft op hoeveel en waar er ontgassingsinstallaties nodig zijn. Wij zullen u via de medelingenbrief op de hoogte houden van de voortgang van het landelijke traject voor voorbereiding van het landelijk verbod.

Vraag 4:

Het ILT (Inspectie leefomgeving en Transport) heeft een kaart met rode en groene gebieden waar varend ontgassen nu nog mag, ook in Gelderland. Wat doet u om de gezondheid van bewoners in het door onze overheid aangegeven 'groen' vaarwater te beschermen? En is er onderzoek geweest naar de gezondheidseffecten van varend ontgassen op omwonenden?

Antwoord:

Het klopt dat de kaart van ILT in het verleden ten onrechte groene gebieden aangaf waar volgens de kaart ontgast mocht worden. In april 2022 is dit gecorrigeerd. De kaart heeft nu geen groene gebieden meer, zie [ADN-kaart varend ontgassen \(arcgis.com\)](https://arcgis.com). Wij hebben geen onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten van varend ontgassen op omwonenden.

Vraag 5:

Kunt u ons een overzicht geven van de recente initiatieven in Gelderland voor ontgassingsinstallaties en de status ervan? Wat is uw verwachting van het aantal gecertificeerde ontgassingsinstallaties in Gelderland per juli 2024? En welke inspanningen verricht het college om ervoor te zorgen dat er in Gelderland voldoende ontgassingsinstallaties komen en dat deze volgens de strengste milieu-eisen en gecertificeerd gaan werken?

Antwoord:

Er is één recent initiatief bij ons bekend. Wij zijn in gesprek met de initiatiefnemer en andere bevoegde gezagen, om inzichtelijk te maken in wat er nodig is voor een vergunningaanvraag.

Volgens de roadmap varend ontgassen moeten er bij de ingang van het verbod vijf tot tien installaties beschikbaar komen in Nederland om aan de verwachte vraag te voldoen, waarvan één locatie in Gelderland. Zoals eerder vermeld in het antwoord op vraag drie zijn wij verantwoordelijk voor (een deel van) de vergunningverlening. Ontgassingsinstallaties moeten voldoen aan de eisen uit onder meer de Wet milieubeheer, het Activiteitenbesluit en de Wet natuurbescherming. In de roadmap is afgesproken dat het de verantwoordelijkheid van de dampverwerkende industrie is om ervoor te zorgen dat er voldoende installaties komen. Als er een initiatief komt, willen wij hier zeker mee in vooroverleg, zoals we nu doen bij het lopende initiatief. Wanneer er een vergunningaanvraag komt, nemen we die in behandeling.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink

- Commissaris van de Koning

Frederik van Ardenne

- secretaris